

Corpus NGT

Het onderwijs in de Nederlandse Gebarentaal (NGT), en daarmee het leren van deze taal, wordt bemoeilijkt door gebrek aan materiaal. Vooral authentiek materiaal is nauwelijks voorhanden, omdat er geen televisieprogramma's of schriftelijke bronnen in de NGT zijn. Het weinige bestaande authentieke materiaal is verspreid over het internet, bijvoorbeeld in filmpjes op YouTube. Eind vorig jaar is er echter een unieke verzameling aan materiaal in de NGT beschikbaar gekomen: het Corpus Nederlandse Gebarentaal (Corpus NGT). Dit materiaal is niet speciaal verzameld voor onderwijsdoeleinden, maar voor taalkundig onderzoek. Desondanks is dit deels (eventueel na bewerking) goed bruikbaar voor NGT-onderwijs en voor onderwijs in dovencultuur.

Opzet en opbouw

Het Corpus NGT is gemaakt door NGT-onderzoekers aan de Radboud

Universiteit in Nijmegen. Net als docenten, onderwijsontwikkelaars en samenstellers van gebarenwoordenboeken werden zij in hun werk beperkt door gebrek aan NGT-materiaal. Daarom hebben zij een grote verzameling videomateriaal in de NGT aangelegd. Dit materiaal is verzameld bij 92 doven uit alle regio's in Nederland die de NGT als eerste taal hebben. Op de gestandaardiseerde variant na zijn hiermee alle varianten in het Corpus NGT opgenomen. De jongste dove deelnemer is 17 jaar, de oudste 84. Naast regionale variatie is dus ook leeftijdsvariatie in het materiaal opgenomen.

In totaal zijn er ongeveer 2250 videofragmenten beschikbaar. De totale duur van deze fragmenten is ruim 71 uur. Sommige fragmenten zijn zeer kort en bestaan uit bijvoorbeeld een opmerking van slechts enkele seconden. Er zijn echter ook videofragmenten die rond de tien minuten discussie beslaan.

Het filmmateriaal

Om zo natuurlijk mogelijk taalgebruik te stimuleren zijn de deelnemers in het Corpus NGT steeds in paren opgenomen. De deelnemers hebben diverse taaltaken gekregen om zo veel mogelijk taaluitingen te verkrijgen. De taken zorgden ook voor verschillende genres. Zo vertellen de deelnemers onder andere verhalen naar aanleiding van tekenfilmpjes, stripverhalen en videoclips die zij hebben gezien. Ook vertellen zij over één of meer gebeurtenissen die hen zijn overkomen. Daarnaast discussiëren zij over een aantal stellingen die aan hen gepresenteerd zijn. Deze stellingen gaan vooral over zaken die voor doven van belang zijn en over gebarentaal. Verder proberen de deelnemers achter de verschillen in enkele zoekplaten te komen door de platen te beschrijven. Ten slotte is er een aantal fragmenten met vrije conversatie. In sommige fragmenten praten beide doven met (of

71 uur aan filmmateriaal in de Nederlandse Gebarentaal

door) elkaar, in andere is slechts een van de deelnemers aan het woord, of liever: aan het gebaren.

Interessant is ook dat reacties van de gebaarders op elkaar goed te zien zijn in het Corpus NGT. Aandacht trekken, verschillende aspecten van de luisterhouding, onderbrekingen en verzoeken om verduidelijking zijn allemaal aanwezig.

Toegankelijkheid

Nagenoeg alle videofragmenten in het Corpus NGT zijn beschikbaar via het internet. Een klein deel van de fragmenten is om privacyredenen apart gehouden. Zowel de videofragmenten als achtergrondinformatie over het Corpus NGT zijn beschikbaar op de website <www.corpusngt.nl>. Er is een eenvoudige selectiefunctie aanwezig, waardoor men kan zoeken op de regio van de gebaarder, de leeftijd en het genre. Ook is het mogelijk om fragmenten te selecteren op aanwezigheid van een voice-over, waarin de

inhoud getolkt is naar het Nederlands.*

De makers van het Corpus NGT, die zich bewust waren van het gebrek aan NGT-materiaal voor diverse doelgroepen, willen het filmmateriaal in het Corpus NGT graag beschikbaar stellen aan alle belangstellenden. Er rust daarom geen copyright op de videofragmenten. In plaats daarvan is op al het materiaal een Creative Commons-licentie van toepassing, namelijk een 'BY-NC-SA'-licentie. Deze houdt in dat het materiaal gedownload en (her)gebruikt mag worden mits de gebruiker zich aan de volgende voorwaarden houdt:

- De makers moeten vermeld worden (zodat ook andere belangstellenden hun weg naar het Corpus NGT kunnen vinden).
- Het materiaal mag niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden.
- Het materiaal mag aangepast en opnieuw gepubliceerd worden, maar dan wel onder dezelfde licentie.

Gebruik

Zoals eerder aangegeven is het Corpus NGT in de eerste plaats opgezet om (taalkundig) onderzoek te faciliteren. Als gevolg hiervan zal een aantal fragmenten wellicht minder geschikt zijn voor het onderwijs, vooral voor beginnende NGT-leerders. NGT-docenten en de ontwikkelaars van materialen voor het onderwijs in de NGT kunnen echter selecties maken van videofragmenten en deze, waar gewenst of noodzakelijk, bewerken.

De samenstellers van het Corpus NGT hopen en verwachten dat de videofragmenten veel docenten, ontwikkelaars van naslag- en onderwijsmateriaal en NGT-leerders tot nut kunnen en zullen zijn. ■

Inge Zwitserlood

* Vooral nog is slechts ongeveer tien procent van de videofragmenten voorzien van een voice-over in het Nederlands.